

Piipsjärven valuma-alueen kulmakivet

Tällä infokortilla tutustutaan Oulaisten kaupungin pohjoispuolella sijaitsevan Piipsjärven ja sen valuma-alueen vesistön tilaan. Tarkemmin kortilla tarkastellaan eroosiota, valuma-alueen potentiaalisia vesiensuojelurakenteita ja kosteikoiden hyötyjä.

Laajemmin tietoa Piipsjärven valuma-alueesta tarinakartalla:

[Katse vesiin metsänkäsittelyssä Pohjois-Pohjanmaalla \(arcgis.com\)](#)

Lisätietoja [Katse vesiin metsänkäsittelyssä Pohjois-Pohjanmaalla-hankeesta](#) Metsäkeskuksen verkkosivulta.

Ominaispiirteet

- Piipsjärven pinta-ala on noin 390 hehtaaria ja keskisyvyys 2 metriä.
- Piipsjärvi kuivatettiin 1800- luvulla maatalouden tarpeita varten
  - Järvi vesitettiin 1970-luvulla rakentamalla järven luusuaan pohjapato.
  - Vuonna 2019 pohjapatoon tehtiin kalatie, joka mahdollistaa kalojen nousun Pyhäjoesta Piipsjärveen ja edelleen Piipsanjoen yläosille asti.
- Piipsjärvi on määritetty arvokkaaksi luonnonsuojelukohteeksi.
- Valuma-alueen maalaji on paikoitellen hyvin hienojakoista ja näin ollen eroosioriski on merkittävä.
- Valuma-alueen ojitukset toteutettiin 1960–1980-luvulla.
- Valuma-alue on kokonaisuudessaan lähes 485 km². Suurin osa vesistä laskee järveen Piipsanjoen kautta. Hankkeessa tarkastellaan järveä ympäröivää osavaluma-aluetta 54.071.

Syöpymisherkyys eli eroosio

Eroosiolla tarkoitetaan maanpinnan kulumista, jota tapahtuu etenkin veden vaikutuksesta. Se on luonnollinen prosessi, joka muokkaa maastoa. Ihmistoimista johtuvat maankäytön muodot ovat kuitenkin voimistaneet eroosiota.

- Eroosio aiheuttaa rantojen syöpymiä ja sortumia.
  - Kulunut maa-aines huuhtoutuu vesistöön, aiheuttaen laaja-alaisesti vesistöjen samentumista ja vedenlaadun heikkenemistä.
- Eroosioalttiutta voidaan arvioida tulva-aikaisten virtausten sekä maalajin perusteella.
  - Uoman kaltevuus ja yläpuolisen valuma-alueen pinta-ala vaikuttavat olennaisesti virtausnopeuteen.
  - Valuma-alueen määrittäminen on yksi tärkeimmistä tekijöistä, joka vaikuttaa myös mahdollisten vesiensuojelutoimenpiteiden käyttöön.
- Eroosiota voidaan torjua muun muassa putki- ja pohjapadoilla.

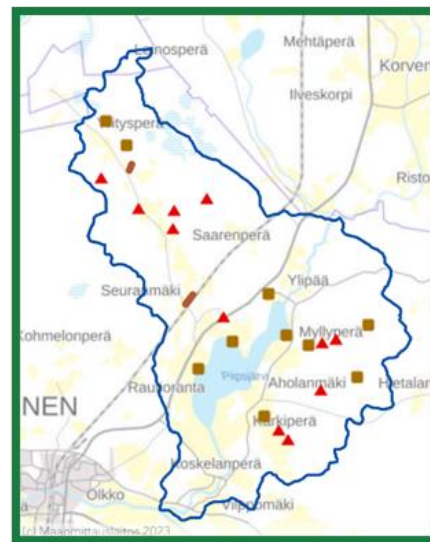
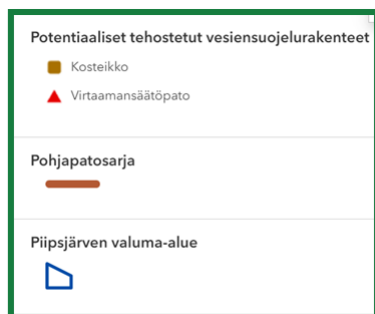

Lisätietoa [rantaeroosiosta ja sen torjunnasta](#) Vesi.fi verkkosivuilta.

Kuva 1: Valuma-alueen maalaji on hienojakoista, joten eroosioherkyys riski on merkittävä.

Piipsjärven valuma-alueen potentiaaliset vesiensuojelurakenteet

Hankkeen tapahtumissa käytyjen keskustelujen ja omatoimisten kartoitusten pohjalta valuma-alueelle on määritetty potentiaalisten tehostettujen vesiensuojelurakenteiden sijainteja. Rakenteet ovat suunniteltu toteutettavaksi osana suometsienhoitoa ja metsänuudistamista. Mahdollisten kosteikkojen paikkoja valuma-alueelta kartoitettiin yhdeksän. Kahdelle kohteelle on määritetty pohjapatosarja ja putkipatojen sijainteja 11 kappaletta eroosiohaittojen ehkäisemiseksi. Alla olevasta kartasta voi havaita potentiaaliset tehostetut vesiensuojelurakenteet ja niiden sijainnit.

Kuva 2: Piipsjärven valuma-alueen potentiaaliset vesiensuojelurakenteet ja niiden sijainnit kartalla.

Monimuotoiset kosteikot

Kosteikoista on monipuolisesti hyötyä luonnolle ja ihmisille.

- Kosteikot edistävät vesi- ja tulvasuojelua.
  - Toimimalla luonnon omina suodattamina.
  - Ylivirtaamat tasaantuvat, mikä vähentää tulvien riskiä.
- Kosteikot lisäävät luonnonmonimuotoisuutta, tarjoamalla ravintoa, vettä ja suojaa monille lajeille.
- Tuovat lisäarvoa monipuolistamalla maisemaa ja lisäämällä erilaisia virkistyskäytön mahdollisuuksia.

Lisätietoa [kosteikoista](#) Kosteikko.fi verkkosivulta.